

Παροράματα τευχών 48 και 49

Τεύχ. 48 (Σεπτ. 1993), σελ. 97-98: Στο Η' Πολιτιστικό συμπόσιο Δωδεκανήσου (Αύγ. 1993) συμμετείχε και η επιμελήτρια Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου Μάνια Μιχαηλίδου, με την ανακοίνωση "Ανδρικές και γυναικείες μορφές με μεσαιωνικά αγγεία από τη Ρόδο".

Τεύχ. 49 (Δεκ. 1993), σελ. 76, στ. 2 τελ. 5 να διαβαστεί: Παράλληλα, η κατοχή μεγάλων κτημάτων από τη Μονή της Παναγίας Ακρυπτήνας (Τοπόλι) απέτρεψε την αγορά μεγάλων εκτάσεων για τουριστικές επενδύσεις (...). Σελ. 88, το όνομα της συγγραφέως του άρθρου είναι Ντέλια Τζωρτζάκη. Σελ. 92, Βιβλιογραφία, αρ. 13, να διαβαστεί On Longing. Επίσης, στον τίτλο της αγγλικής περιλήψης: etishism.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

SOS - Μάνη

Ένα μόνο δείγμα και όχι το χειρότερο, από την τραγική και εγκληματική εγκατάλειψη, μοναδικής ομορφιάς και μεγάλης ιστορικής και καλλιτεχνικής αξίας έργων, στη Μάνη. Στον "Αι-Στράτηγος", στους Μπουλαριούς, οι τοιχογραφίες έχουν χαραχτεί γύρω-γύρω με καλέμι, από αρχαιοκάπηλους, για να αποκαλύψουν. Οι δύο φιλογραφίες βέβαιων έναν Άγγελου και τη Σταύρωση. Παρόντων στις αρχές του χρόνου.

Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο

Το Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο προσφέρει στο κοινό τις ακόλουθες υπηρεσίες:

Δίνει πληροφορίες σχετικές με Δημόσιους Οργανισμούς και Εταιρείες που δρουν στην Ιταλία, στον τομέα του πολιτισμού, της επιστήμης, της τέχνης κ.λπ., καθώς επίσης πληροφορίες πάνω στην ελληνική πολιτιστική πραγματικότητα.

Δίνει πληροφορίες που αφορούν το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ιταλία, τις εγγραφές στα Πανεπιστήμια, τα Τμήματα εξεδίκευσης, τις διδακτορικές διατριβές κ.λπ. (Όρες για το κοινό: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 13.00'-14.30').

Οργανώνει τμήματα γλώσσας που διαδρθώνονται σε τέσσερα επίπεδα (β τμήματα), στα οποία μπορεί να γίνει κάποιος δεκτός μετά από κατακατήρες εξετάσεις, και στο τέλος των σπουδών να αποκτήσει το Diploma di Lingua Italiana. Για όσους κατέχουν ήδη αυτό το δίπλωμα και για όσους έχουν πάρει Πτυχίο σε Ιταλικά Πανεπιστήμια, οργανώνονται διετή Τμήματα Κουλτούρας ή Μεταφραστών για την απόκτηση του Diploma Superiore di Lingua e Cultura Italiana, που ισχύει για την "επάρκια".

Διεξάγει τις εξετάσεις για την απόκτηση του Πιστοποιητικού Γνώσης της Ιταλικής Γλώσσας, από τα Πανεπιστήμια για Ξένους της Περιοχής και της Σιένα.

Δανείζει βιβλία από τη Βιβλιοθήκη (πεζογραφία, ποίηση, δοκίμια κ.λπ.) και διαθέτει προς ανάγνωση γενικά έργα, εγκυκλοπαίδειες, περιοδικά κ.λπ. (Ωράριο της Βιβλιοθήκης: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 10.00' - 14.00'). (Διεύθυνση: Πατριών (28ης Οκτωβρίου) 47, τηλ. 5229.294).

Νέες αποδείξεις

Εντυπωσιακές ομοιότητες παρατήρησης οι αρχαιολόγοι του Πανεπιστημίου του Τελ Αβιβ μετράν των τοιχογραφιών που βρέθηκαν πρόσφατα στην ανασκαφή του Tell Kabri, στο Β. Ισραήλ, και εκείνων της Μινωικής Κρήτης και των νησιών του Αιγαίου. Η παρατήρηση αυτή είναι όλη μια απόδειξη της σχέσης που είχε ο ηρωικός Ελληνικός κόσμος με την Ανατολή (περ. *Archaeology*, Nov./Dec. 1993).

Βυζαντινό χρυσοφωχείο

Κιόμαχο του πανεπιστημίου του Σιάγκου (Oriental Institute), με επικεφαλής την Carol Myer, ανακάλυψε στην έρημο της Λιγύπτιου, 60 μίλια ανατολικά του Λούξορ, βυζαντινό οικισμό: το Bir Umm Fawakhir, που θεωρήθηκε στην αρχή ως μικρό ρωμαϊκό στρατόπεδο.

Στην συνέχεια όμως αποδείχθηκε ότι ήταν χωριό του 6ου αιώνα μ.Χ., αποχάματά την οποία η Αίγυπτος αποτέλεσε μέρος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Τα κτίρια του οικισμού, από τα οποία περίπου 221 έχουν σωθεί (σε ύψος έως 1,5 μ.), περιλαμβάνουν οικίσματα, από μωσαϊκές καλύβες έως οικίες των 16 δωμάτων. Ο οικισμός στερείται περιτειχίσης, γεγονός που οδήγησε τους μελετητές στο συμπέρασμα ότι κατοικήτο από ελεύθερους μισθωτούς. Βρέθηκαν επίσης οι χώροι και τα

σύνεργα εξορύχτης του χαλαζία και διαχωρισμού του χρυσού (περ. *Archaeology*, Nov./Dec. 1993).

Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία

Η Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία συμπλήρωσε, το 1993, 16 χρόνια από την ίδρυσή της, πραγματοποιώντας μέσα στη χρονιά πάνω από 27 εμφανίσεις, χωρίς να παραμελήσει και το ερευνητικό της έργο (συνεργασία με την ερευνητική ομάδα του Μαρσέλ Περέζ). Με τον πάτοτε δραστήριο και ενθουσιώδη ιδρυτή της Λυκούργου Αγγελουτσόλο και τους πολυπληθείς και ειδικούς της συνεργάτες, η Ελ.Β.Χ. έχει κυκλοφορήσει, με μεγάλη επιτυχία, σημαντικό αριθμό ηχογραφήσεων (κασέτες και ψηφιακούς δίσκους (CD)), που μας κάνουν προσητή - και μάς γνωρίζουν - την καθαρά ελληνική μουσική.

Πόντιος Ποσειδώνας

Ιερό του Ποσειδώνου του 11ου αι. π.Χ., το αρχαιότερο μέχρι σήμερα, αποκαλύφθηκε σε ανασκαφές στο Ποσειδί Κασσάνδρας στη Χαλκιδική. Στις ανασκαφές βρέθηκαν αμφιδύο κτήριο (14x5,50 μ.) και τρεις βωμίοι των αρχών του 4ου αι. π.Χ., από τους οποίους ο μεσαιωνικός ενεπιγραφέας, με αφέρωση στον «Πόντιο Ποσειδών» (προσητή των θαλασσιών), από τον Κόλχη, για τον Λύσιο, δίπλα στον Πόντιο Ποσειδώνος Λατρευτόν εδώ και ο Χρόνος Ποσειδώνος (θεός των σεισμών). Για τη δεύτερη ετομή λατρεία του θεού υπήρχαν πηλίμα σωληνές, που εισχωρούσαν βαθιά στο έδαφος. Έτσι οι υφρές προσφορές (χορές) των πιστών έφθαναν ως τα έγκατα της γης.

Επαναπατρισμός

Η επιτύχια στήλη του Ξεχνίου, του 4ου αιώνα π.Χ., είχε κλαπεί τον Μάρτιο του '93 από την κεντρική πλατεία του χωριού Καλόγηροι Τρικάλων, όπου «εφυλάσσεται» αψίκαλητή. Με τη βοήθεια της Ιντερπόλ βρέθηκε στη Ζυρίχη, δυστυχώς ομαμένη στα δύο, και στις 9 Φεβρουαρίου 1994 επιστράφη στην Ελλάδα.

Αισιοδοξία

Μέσα στον Γενάρη το Κέντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο πήρε τρεις σωτηρές αποφάσεις: Περιόρισε τη δόμηση στους Δελφούς (επέκταση της πόλης κατά 10 στρέμ.), ο Ραμνούος προσητήτασε με τη δημιουργία ζώνης προστασίας όσον δεν επιτρέπεται καμία εκμετάλλευση, και τέλος το Υπ. Πολ. αποδείχθηκε δωρεό, του Δήμου Βεργίνης, 100 στρεμμάτων για την ανέγερση αρχαιολογικού Μουσείου. Ας ελπίσουμε λοιπόν ότι με το 1994 μια καλή χρονιά αρχίζει για τα αρχαία του τόπου μας.

αρχαιολογία

Υγρότοποι-βιότοποι

Πρόσφατα (11.11.93) έγινε παρουσίαση-απολογισμός των πεπραγμένων του Ελληνικού Κέντρου Υγρότοπων-Βιότοπων. Η πρόεδρος του, κα Νίκη Γυρολανδρά, και οι καθηγητές κ.κ. Ντάβρις και Γέρακος μίλησαν για την ίδρυση του ΕΚΒΥ, την οργάνωσή του, εξέδωσαν τις επιτεύξεις και διέγραψαν την πορεία προς τους στόχους του, τονίζοντας πως «η Ελλάδα είναι από τα πιο ευνοημένα σημεία της γης και αποτελεί τον μικρόκοσμο του πλανήτη». Επίσης υπογράμμισαν το γεγονός ότι «είμαστε η μόνη χώρα της Ευρώπης, στην οποία συναντάμε τύπο οικοσυστημάτων από τους ημερησιακούς του φρονιδοδένδρου του Βάι μέχρι των ψυχροβίων δασών της σιμόλης, της δασικής πεύκης και της ερυθρελάτης» και ότι η ελληνική φύση είναι «φυσική», σε αντίθεση με ό, τι συμβαίνει σε άλλα μέρη, όπου τα δάση είναι φυτεμένα και οι λίμνες τεχνητές. Ακόμα, εξετέθη «ο γενικός σκοπός του ΕΚΒΥ, που είναι να συμβάλει στην αναγνώριση και την προστασία της απάλαξης και υποβάθμισης των υγρότοπων, πρακτικά στην Ελλάδα αλλά και στις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου», και διατυπώθηκαν προτάσεις για το «πότε πρέπει να γίνει και η μπορεί να προσφέρει το ΕΚΒΥ». Η παρουσίαση αυτή του ΕΚΒΥ ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα γιατί, συν τον άλλοι, μας γνώρισε ένα φορέα, στον οποίο μπορούμε να απευθυνόμαστε για συμβουλές και για πληροφορίες όταν βρισκόμαστε μπροστά σε τέτοιου είδους οικοσυστήματα, με τα οποία δεν έχουμε πώς να τα βγάλουμε πέρα.

Το Αρχαιολογικό φίλι

Η 5η Διεθνής Συνάντηση Αρχαιολογικού Κινηματογράφου θα πραγματοποιηθεί στο Ρομετό της Ιταλίας στα τέλη Σεπτεμβρίου 1994. Οι επίσημοι γλώσσες για τις ανακοινώσεις είναι η Ιταλική, η Αγγλική και η Γαλλική. Για πληροφορίες: Dott. Dario di Biasi/Museo Civico Rovereto / Via Calcinali 18/38068 ROVERETO (IT) ITALIA. Τηλ.: 0039 464/ 452177, fax: 0039 464/439487.

Διασώσεις - Αναπαλαιώσεις

Τράπεζες και μεγάλες εταιρείες ούζων του κέντρου της Αθήνας. Με το σκεπτικό ότι πρέπει να προσφέρουν στο κοινό που τις εμπιστεύεται, και στον ευρύτερο χώρο που τις φιλοξενεί, οι οργανισμοί αυτοί διάλεξαν να συναντηθούν μεταξύ τους για το ποιος θα στεγαστεί σε υψώτερο κτίριο, διατηρώντας όμως τον χαρακτήρα της πόλης. Έτσι, τα σημαντικότερα αρχιτεκτονήματα της Αθήνας (όσα υπάρχουν ακόμη) αγοράστηκαν και συντηρήθηκαν με αξιοθαύμαστα αποτελέσματα. Από τα τελευταία είναι το έργο του αρχιτέκτονα Βασ. Τσαγκρή (για τη βιογραφία και το έργο του βλέπε την άρθρα τεκμηριωμένων μονογραφία του αβ. Ν. Χολέβα και το έργο του καθ.

Μ. Μπίρη: *Μισός αιώνας αθηναϊκής αρχιτεκτονικής, 1875-1925*), ιδιοκτησίας της «Ιντερ-αμερικάν». Το κτίριο βρισκόταν στη γωνία της Λεωφ. Βασ. Σοφίας και της οδού Μέρλιν και είναι χαρακτηριστικό (παρά τη διαφορά στο χρώμα) του «στύλ Τσαγκρή», του προσωπικού ύφους του δημουργού του, που στη δεκαετία του '20 δούλοζε στην αρχιτεκτονική Σχολογία της Αθήνας. Όμως δεν είναι αυτό μόνο. Στην καρδιά της τριτοετίας άλλο ένα αρχιτεκτονικό κίνημα θα ξαναβρεί την αρχική του αήνη. Πρόκειται για το οθωνικό κτίσμα που βρισκόταν στη γωνία της οδού Κοραή και της Πανεπιστημίου. Μετά από πραγματικά οδοστρώμα, ήρθε η λήτρωση, και το μικρό αυτό, μοναδικό για την Αθήνα, σπίτι θα ξαναβρεί την αρχική του μορφή.

Άγνωστες γνώσεις

Ανοίγονται νέοι δρόμοι σχετικά με τις γνώσεις μας, που αφορούν το τι γνώριζαν οι αρχαίοι... Στο Δίον, σε εργαστήριο γαλκούργων – όπου έχει μεταφερθεί για κάποια επιδιόρθωση – βρέθηκε χάλκινος κολποκόπτιο, που ελάχιστα διαφέρει από τα σημερινά αντίστοιχα ιατρικά εργαλεία, αν και η διαφορά ηλικίας τους είναι δύο χιλιάδες χρόνια. Το εύρημα ετούτο, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Αλεξανδρινή σχολή είχε βγάλει τον σπουδαιότερο γυναικολόγο της αρχαιότητας, τον Σωριανό, το έργο του οποίου, μεταφρασμένο στα Λατινικά και τα Αραβικά, διαβιζόταν ως τον 19ο αιώνα, δείχνει πόσο προχωρημένη ήταν η ιατρική στην αρχαία Ελλάδα.

Γραφή του 5260 π.Χ.

Στο τέλος της μέσης Νεολιθικής περιόδου (5260 π.Χ.) χαράχθηκαν σε ξύλινη πινακίδα σημάδια (αφηρημένα γεωμετρικά σχήματα). Η πινακίδα αυτή βρέθηκε στον λιμναίο οικισμό Διπλωτού Καστοριάς. Η πινακίδα δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί, αλλά οι ειδικοί είναι πεπεισμένοι ότι πρόκειται για την πρώτη μορφή γραφής στον ελληνικό χώρο

Αίγυπτος - Κρήτη

Την Παρασκευή 24.9.93 στη Βικελαία Βιβλιοθήκη ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κλερμόν Φερνάν Πιλά Φορ, παρουσίασε «Μερικά Κρητικομνηστικά τοπωνύμια σ' έναν κατάλογο του Φαραώ Αμένοφ του Γ' (1380 π.Χ.)». Το 1964, Ελβετοί αρχαιολόγοι βρήκαν τις βάσεις πέντε αγαλμάτων του Φαραώ σε εργολυκτική γραφή, έναν κατάλογο των θείων υποδούλων τότε λαών, που η δύναμη του Φαραώ κρατούσε. Μεταξύ των άλλων, δίνονταν τα ονόματα κρητικών πόλεων. Ο κατάλογος αυτός παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, δείχνοντας τις στενές σχέσεις που υπήρχαν μεταξύ Κρήτης και Αιγύπτου.

Αδιαφορία...

Ο αρχαιολογικός χώρος του χωριού Αρδινόνα, που έδωσε τον γινώστο για θησαυρό (ο οποίος, αφού ψυγαδίστηκε, βρέθηκε «προς πώληση» από αμερικανική γκαλερί και τελικά αποστράφη στην Ελλάδα), παραμένει ακόμη, εν μέρει ανεξερεύνητος. Δημοσίευμα της εφημερίδας *Το Θήμα* φανεώνει ότι το νεκροτομείο, το οποίο είχε παλιότερα συληθεί, συνεχίζει να παραμένει απλόχερο καθώς και η γύρω περιοχή, στην οποία βρισκόταν πόλη και ακρόπολη (της μυκηναϊκής περιόδου)! Γιατί τέτοια αδιαφορία για τους θησαυρούς της ελληνικής γης που βρισκόταν στην Ελλάδα, ενώ απορρέει και κοπτόμεθα όταν βρεθόντο στο εξωτερικό;

Κρήτη, γεωμετρικές ταφές

Στην κοινότητα Άστριας Κισσάμου της Κρήτης αποκαλύφθηκαν δύο τάφους της Γεωμετρικής περιόδου (βος α. π.Χ.). Πολλά είναι τα κεραμικά που περιέχονται και περισσότερες οι πληροφορίες που αντλούν οι μελετητές για τη μορφή του Γεωμετρικού πολιτισμού στην Κρήτη.

Η ύδραυλική του Δίου

Την Κυριακή 9.1.94 ο καθ. Δ. Παντερμαλής παρουσίασε τον πρόγνοο του εκκλησιαστικού οργάνου, την ύδραυλη, που τον Αύγουστο του 1992 αποκαλύφθηκε στο Δίον. Είναι το αρχαιότερο μουσικό όργανο του είδους που έχει βρεθεί και πιθανότατα είναι του 1ου α. π.Χ. Όπως ανέφερε ο καθ. Δ.Π.: «Η ύδραυλη είναι μία εφεύρεση που γεννήθηκε μέσα στο κλίμα του προηγμένου τρόπου οστικής ζωής στην αρχαία μεγαλόπολη της Μεσογείου, την Αλεξάνδρεια. Ο Κτησιβίος, ένας από τους διασημότερους μηχανικούς της εποχής, κατασκεύασε το πρώτο όργανο το οποίο λειτουργούσε με πεπιεσμένο αέρα που παρέρρεε μέσα από ένα δοχείο νερού, για την εξουσαρμόση της πίεσής του. Ο ήχος έβγαινε από μια σειρά σωλημάτων με διαφορετικό ύψος. Αργότερα προστέθηκαν και άλλες παραλλήλες σειρές σωληών, έτσι ώστε το αποτέλεσμα να είναι πολυφωνικό. Ο δυνατός και γοητευτικός ήχος της ύδραυλης την έκανε πολύ αγαπητή και γρήγορα κέρδησε τη θέση της σε ναούς, θέατρα, υποδρούμους, πανηγύρεις, αλλά και στην αυτοκρατορική αυλή των Ρωμαίων. Αργότερα, μετά στο χάος των βαρβαρικών επιδρομών, η ύδραυλη εγκαταλείφτηκε και ξερονήθη στη λήθη. Παρουσιάζω όμως στην αυλή του Βυζαντίου σε εξελιγμένη μορφή, δίχως τη χρήση νερού. Εξεί αποκτή τη σημασία κρατικού συμβόλου. Το έτος 577 ο Κωνσταντίνος ο Ε' χάριζε στον βασιλιά των Φράγκων Πιπλίνο ένα τέτοιο μουσικό όργανο, και το 816 κατασκευάζει το πρώτο θύλο όργανο στο Ααχεν της Γερμανίας, στην αυλή του Λουδοβίκου του Ευσεβούς. Στο

αρχαιολογικά

Βυζάντιο το μουσικό όργανο παρέμεινε πρόνιο του αυτοκράτορα. Για τελευταία φορά αναφέρεται το 1449, όταν ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έστειλε πολυμελή αποστολή με ένα όργανο ύστερα από αίτημα του βασιλιά Γεωργίου της Ήθριας (σπμ. Γεωργία), γιατί οι υπήκοοι του άκουγαν γι' αυτό το μουσικό θάυμα αλλά δεν ήξεραν τι ήταν και επιθυμούσαν "ιδείν αι άκούσαι".

Κάπου στην Αττική

Οι πρόσφατες βροχές και οι πλημμύρες που συγκλόνισαν την Αττική, χωρίς ευτυχώς ανθρώπινα θύματα, επιβάλλουν τη δημοσίευση μερικών εικόνων, που δείχνουν πώς λειτουργεί ο μηχανισμός οικολογικοποίησης και καταστροφής του δημόσιου πλούτου μας. Η διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, αν δεν γίνει με γνώμονα το κοινό συμφέρον και τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, οδηγεί σε καταστροφές που θα στιγματίσουν την κάθε γενιά, αφού λημονούνται οι λόγοι που τις προκάλεσαν, και τα ίδια λάθη θα επαναλαμβάνονται, χωρίς να έχουμε αντλήσει από τη συσσωρευμένη εμπειρία των διενών μας. Με άλλα λόγια, έχουμε χάσει την ευαισθησία και τη σύνεση ώστε το πάθημα να μας γίνει μύθημα.

α) Το ρέμα αρχίζει να δέχεται μπόλα στη μία του όχθη (σπμ.: Το παρόν πωλείται. Βλ. τα μετέλα).

β) Τα μπόζα ισοπεδώνονται.

γ) Καλύπτονται το ρέμα και περνούν στην απέναντι όχθη, με «βιτρίνα» τον στενό αυτόν αυλάκι για να περνά το βρόχινο νερό του ρεμάτος.

Όλα καλά, τέλος καλό

Το τέλος του '93 (Δεκ.) σφραγίστηκε με την επιστροφή στην Ελλάδα του Μικηναϊκού θησαυρού. Πρόκειται για ευρήματα που προέρχονται από λαθρανασκαφή νεκροταφείου στη θέση Αρδώνια κοντά στη Νεμέα. Τα μικηναϊκά ευρήματα είναι σημαντικότητα, τόσο από αρχαιολογική άποψη όσο και λόγω της προσημιατικής τους αξίας. Ο γκαλερίστας που επιρόκειτο να τα δημοπρατήσει τυχόνει σύμβουλος του προέδρου Κλίντον σε θέματα επιστροφής αρχαιοτήτων, και για να απαλλαγεί από το στίγμα του κλεψιποδόχου, μαζί με τα ζητούμενα αρχαία διώρισε και άλλα 5 κοσμήματα.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Σπίνα, στα σύνορα

Ενδιαφέρουσα η έκθεση που θα ληξει στις 15 Μαΐου '94, στη Φερράρα της Ιταλίας. Πρόκειται για αντικείμενα που προέρχονται από τις ανασκαφές στο νεκροταφείο πόλης που βρίσκεται στις εκβολές του ποταμού Πάδου. Τα αντικείμενα αυτά φυλάσσονται στο αρχαιολογικό μουσείο της Φερράρας, που όμως εδώ και αρκετό καιρό παραμένει κλειστό για το κοινό. Η Σπίνα, πόλη που ιδρύθηκε σ' ένα από τα παρακλάδια του δέλτα του Πάδου, τον 6ο αι. π.Χ., βρισκόταν στα όρια μεταξύ του ελληνικού και του ετροuscoϊκού κόσμου. Οι Έλληνες, μέσω της Αδριατικής, μετέφεραν τον πολιτισμό τους εκεί, ενώ οι Ετροuscoϊκοί διατηρούσαν τον πολιτισμό της κεντρικής Ευρώπης και της περιοχής βόρεια των Άλπεων. Η πόλη καταστράφηκε τον 3ο αι. π.Χ. από τους Γαλάτες εισβολείς. Η εξασφάλιση των λειψάνων της πόλης οφείλεται στις προσχωσεις του Πάδου. Το 1920 αποκαλύφθηκαν οι πρώτοι τάφοι. Συνολικά, μέχρι σήμερα έχουν ανασκαφεί 4.000 (από τον 5ο έως το 3ο αι. π.Χ.), που έδωσαν πλούσια κτερίσματα, από τα οποία πολλά αγγεία ελληνικής προέλευσης. Η πόλη, που φαίνεται από το σχέδιο της πώς ήταν καλά οργανωμένη, ήταν χτισμένη από έξιλο και άργιλο. Οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάζουν τα εκθέματα και να καταναόσουν το πώς ζούσαν οι αρχαίοι στην πόλη αυτή, χάρη σε βιντεοταινίες που προβάλλονται στην έκθεση.

ΑΛΜΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αγαπητή ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Μετά από το αισιόδοξο τεύχος στο οποίο μας προσέφερες μια άλλη ματιά πάνω στην πόλη της Αθήνας, ήρθε το καλό νέο: ο Δήμος Αθηναίων ξεκινά πρόγραμμα-πilotό για την αισθητική αναβάθμιση των κεντρικών οδών της πόλης. Όπως διάβασα στον ημερήσιο τύπο (Τα Νέα 13.1.94, σ. 57), η αρχή γίνεται από τη Σταδίου, όπου εκτός των άλλων, θα φωτιστούν τα νεοκλασικά κτίρια και θα ελαφρύνουν τα μαγαζιά από τις πολλές πινακίδες. Τελικά, δεν πρέπει ποτέ να χάνουμε κουράγιο, ποτέ να μην απελιζόμαστε. Το καλό μπορεί πάντοτε να συμβεί...

Με εκτίμηση
Αύρα Σισμολούου
Αθήνα

Προς το περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Ο εντοπισμός του Σπηλαϊός του Βουραϊκού Ηρακλή

Στα τελευταία τεύχος του περιοδικού Αρχαιολογία (αρ. 47, Ιούνιος 1993, σσ. 60-64) υπάρχει το άρθρο «Το μαντικό σπήλαιο του Βουραϊκού Ηρακλή» των κ. Δρ. Ντόρας Κατωστοπούλου και Δρ. Steven Soter, στο οποίο αναφέρεται (σελ. 60), ότι εντόπισαν το παραπάνω σπήλαιο στα νότια της κοινότητας Ελαιών Αγίου.

Θα θέλαμε, όμως, να σας πληροφορήσουμε ότι το συγκεκριμένο σπήλαιο δεν εντοπίστηκε για πρώτη φορά από τους ανωτέρω, διότι είναι γνωστό από χρόνια. Βλ. πρόχειρα: Ν. Ενδόπουλος, *Το Αίγιον διά μέσου των αιώνων*, Αθήνα 1912, σ. 103, σπμ. 11, Αριστ. Σταυρούπουλος, *Ιστορία της Πόλεως Αγίου*, Πάτρας 1954, σ. 65-66, 207-208. Ν. Πετρόπουλος, «Αρχαιολογικές Έρευνες στην Αχαΐα», Τόμος τριμητικός Α' Κ. Τριανταφυλλίου, Πάτρα 1990, σ. 513, και προ πάντων: Ν. Κ. Μουτσόπουλος, *Αρχιτεκτονικά Μνημεία της περιοχής της αρχαίας Βούρας*, Αθήνα 1958, 18-24, ο οποίος μάλιστα και χρησιμοποίησε το σχέδιο του Βλουέτ, δ.π., πίν. V, για την ταύτιση. Αυτό που αμφισβητείται είναι όχι η θέση του συγκεκριμένου σπηλαίου, το οποίο προστατεύεται από την Υπηρεσία μας βάσει των διατάξεων του ΚΝ5351/32 «Περί Αρχαιοτήτων», αλλά αν πράγματι ταυτίζεται με το γνωστό από τις ηρώτες σπήλαιο του Βουραϊκού Ηρακλή.

Ο Προϊστάμενος της Εφορείας
ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΟΛΩΝΑΣ
Αρχαιολόγος

«Αρχαιολόγοι και Αρχαιολογία»

Ως γνωστόν, οι προσλήψεις αρχαιολόγων στην Αρχαιολογική Υπηρεσία γίνονται, ανά μη

αρχαιολογικά

τακτά χρονικά διαστήματα, με εξετάσεις που προκηρύσσει το Υπουργείο Πολιτισμού. Σ' αυτές τις εξετάσεις καλούνται να λάβουν μέρος πτυχιούχοι των Αρχαιολογικών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών των Ελληνικών Πανεπιστημίων ή άλλων ισότιμων ιδρυμάτων του εξωτερικού. Επί της τελικής βαθμολογίας που συγκεντρώνει ο υποψήφιος προστίθεται ένα ποσοστό 50% αν στο πτυχίο του έχει «άριστα», 40% αν έχει «λίαν καλώς» και 30% αν έχει «καλώς».

Μέχρι εδώ «καλά», θα έλεγε κανείς, αν συμφωνούσε με το σύστημα των εξετάσεων. Το πρόβλημα, όμως, είναι ότι οποιονδήποτε άλλο τίτλο σπουδών (Master's ή διδακτορικό δίπλωμα) κι αν έχει κανείς, δεν λαμβάνεται καθόλου, για καθόλου, υπ' όψιν. Και από δω αρχίζουν οι εγγενείς αντιφάσεις και αδύσεις του υπάρχοντος συστήματος, καθώς καλούνται να διαγωνιστούν νέα απόφοιτοι, χωρίς επισημοκό γράφο τίτλου, λόγω ηθικής, με τον «ψάμιου» και εξειδικευμένους επιστήμονες. Ο αγώνας είναι βέβαια άνοσος υπέρ της πρώτης κατηγορίας, αφού οι εξετάσεις έχουν γενικό χαρακτήρα και είναι εφ' όλης της ύλης. Το πρώτο ερώτημα που έρχεται στα χείλη είναι γιατί δεν δίνεται ένα ποσοστό επαύξησης επί της τελικής βαθμολογίας για μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών και για το πρώτο πτυχίο. Η απάντηση είναι άγνωστη και την έζησε μόνο το Υπουργείο, αλλά δεν την αποκλείεται... Οι συνάψεις όμως είναι εμφανείς. Δεν αδικείται μόνο μια μεριά αρχαιολόγων, αλλά στερείται και η Υπηρεσία εξειδικευμένων επιστημόνων, που κανονικά θα έπρεπε να τους χρειαζόταν και μάλιστα πολύ.

Η Υπηρεσία εμφανίζεται ως ένας άκαμτος οργανισμός, που δεν έφριε να εκμεταλλεύεται το ανθρώπινο υλικό για την συστηματική παραγωγή επιστημονικού έργου πέραν των αναγκών. Οι έννομες αρμόδιες και διεκδικητές συγχωμάτι (management) φαίνεται να είναι τελείως άγνωστες για τους ίδιους. Αφήνει στην τύχη το αν θα βρεθεί ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση. Αδιαφορεί παντελώς για την αξιολόγηση των ικανοτήτων και προσόντων των αρχαιολόγων, ενώ μακροπρόθεσμες προγραμματισμένες παραγωγικές επιστημονικού έργου μέσω ερευνητικών προγραμμάτων και δημοσιεύσεων πολύ σκληρά δεν υπάρχει. Το αίσθημα που αποκομίζει κανείς είναι «δη πάμε στο άγνωστο με βάρκα την ελπίδα» και με πολλές, πολλές χαμένες ευκαιρίες γύρω μας. Τελικά, δεν υποφέρουν μόνο οι αρχαιολόγοι, αλλά και η ελληνική αρχαιολογία διεθνώς.

Προσαιτικά είχα την μοναδική εμπειρία, λόγω ανεργίας, να λάβω μέρος δύο φορές στις εισαγωγικές εξετάσεις της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας σε διάστημα ενός χρόνου περίπου. Και τις δύο φορές ήμουν ανάμεσα στους επιλαχόντες. Γενικά, δεν είμαι απογοητευμένη από το αποτέλεσμα, καθώς έχω περάσει πάνω από δέκα χρόνια από τότε που αποφοίτησα από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ίσως μάλιστα να ήμουν και τυχερή. Πόσο όμως έχει την ευκαιρία να γυρίσει δύο φορές απαντώντας στα φοιτητικά του χρόνια και την αληθινή «βαθούρα» με τα σκάνια, τις ψηφιστικές

υπαγορεύσεις και τα συναφή που έβλεπα γύρω μου στην αίθουσα της Πολιάδας Βουλής, ιδιαίτερα την δεύτερη φορά. Δεν είχα καμιά διάθεση να ανταρτώσω όμως, μια και η όλη διαδικασία των εξετάσεων ήταν προσβάλλη. Όλα μου φαινότανον ανούσια, καθώς μέσα στα δέκα χρόνια δεν κάρησα με σταυρωμένα χέρια, αλλά έκανα την διδακτορική διατριβή μου στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και κάποιες μελέτες. Στο θέατρο του παρολόγου ποιος μπορεί να αντιδράσει λογικά.

Και να ήμουν μόνο εγώ που έμεινα «εκτός των τειχών» καλά θα 'ναι. Είναι μια ολόκληρη γενιά αρχαιολόγων ακριβώς στην ίδια μοίρα και με περισσότερα προσόντα. Μια ανεορίπτα και χαμένη γενιά ως προς την επαγγελματική αποκατάσταση. Μια γενιά που η Υπηρεσία θεωρεί άδρα μόνο για να της προσφέρει εξημιψηνές συμβάσεις και «πολύ της πάει». Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να μάθω αν μας θεωρούν παρειακούς και με ποιο σκεπτικό (αν υπάρχει). Δεν χρειάζονται, λοιπόν, εξειδικευμένους επιστήμονες ή μήπως κατά οριστική σύμπτωση χρειάζονται μόνο τους Λαγρούτους που περνούν στις εξετάσεις;

Θα μου πείτε τα λες αυτά γιατί δεν πέρασε. Σας διαβεβαιώ ότι δεν έχουν έτα τα πράγματα. Αν είχα περάσει, το θέμα των τρόπων πρόσληψης (με εξετάσεις ή «από το παράθυρο») θα το έφερνα στον Σύλλογο των Αρχαιολόγων, γιατί από εκεί ξεκινάει το κακό. Ο σύλλογος αυτός δεν παίρνει ή τουλάχιστον δεν κοινοποιεί τις θέσεις του για τα προβλήματα του κλάδου και της προώθησης της αρχαιολογίας. Ειλικρινά δεν ξέρω ποια είναι η δράση του και τι κάνει. Ξέρω, όμως, τι δεν κάνει. Σταματώ εδώ, καθώς τα προβλήματα είναι πολλά, μεγάλα και κωμικοτραγικά. Ο κλάδος γυρίζει γύρω από τον αυτό του και η αρχαιολογία προχωρά όπως μπορεί με αποσιωπητικές κινήσεις. Το ρεύμα της «Νέας Αρχαιολογίας» ήρθε και πέρασε η «Νέα Υπηρεσία» πότε θα έρθει;

Ευχαριστώ πολύ για την φιλοξενία

Κατία Μαντέλη
Αρχαιολόγος
(Διεύθυνση: Μακεδονίας 25,
Φλοβή, Αθήνα 152 37)

Υ.Γ. Η επιστολή αυτή δεν εμπεριέχει καμιά διάθεση «υποτίμησης» των συνδράφων που δεν έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Αποσκοπεί απλώς σε κάποια διορθωτική κίνηση επί του υπάρχοντος συστήματος των εξετάσεων (σίγουρα υπάρχουν και καλύτερες), το οποίο είναι, βέβαια, αναρχοσυνιστικό, αλλά και το μόνο που υπάρχει αυτή τη στιγμή.

Μαθητική Κοινότητα του Β2
10 Λύκειο Πόλης
Αρκαδίου 25
Πολύνη
Τ.Κ. 965 33
Τηλ. 651.442

Προς το περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ
Σας στέλνουμε το άρθρο αυτό που υπογράφηκε από τους μαθητές όλου του σχολείου με πρωτοβουλία του τμήματός μας και σας

καλούμε να το παρουσιάσετε και να καλέσετε τα άλλα σχολεία της Ελλάδας να μας στείλουν τις υπογραφές τους, προσηγοφώντας το, στην παραπάνω διεύθυνση.

Το πενταετές του τμήματος

Κεμεντζή Μαρία
Μιλτιάδης Σωτήρης
Κολοσσίδου Άννα
Κοκκινίτης Σάββας
Παυίδης Κώστας
Η φροντίδα της αποστολής από:
Μεταξά Σοφία
Κολοσσίδου Άννα

Η ελπίση της πώλησης των αγείων της συλλογής Χίρσιου και του κρηφού σχολείου του Γλυφίς αγεραστές, «ανύμιμο» για τα αγεία και επώνυμα Έλληνας επιχειρηματίας για τον τίτλο, προκάλεσε την αναγκαιότητα και τη θλίψη των μαθητών του σχολείου μας.

Μας προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι χρέτες ή πολιτιστική μας κληρονομιά και το κλάδος δεν διαθέτει τους απαραίτητους πόρους για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διδασκαλίας της, ενώ, από την άλλη, διαπονείται κερδορικά για τα ασήμαντους λόγους, όπως προελογιστικό αγώνες.

Μεγάλη απορία μας προξέει και η στάση των δύο οίκων που προχώρησαν στις δημοπρασίες παρά τις παρεμβάσεις της ελληνικής κυβέρνησης εξισώνοντας έναν ολόκληρο λαό με τα συμφέροντα ιδιωτών.

Ανεξάρτητα από την ταυτότητα των αγοραστών, η επιδίωξη τους να αποκτήσουν τέτοιες μοναδικές αξίες έργα φανερώσει ενγυσιαστί, αποσιωπητικό και μεταποδοξία.

Ένα άλλο ερώτημα είναι το γιατί διάφοροι οικονομικά ισχυροί Έλληνες δεν προσφέρουν και να συνεχιστούν ο καθένας ορισμένο ποσό ώστε να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα χρήματα για την αγορά αυτών των θησαυρών.

Ολό αυτή η διαδικασία επιβεβαιώνει ότι σε παγκόσμια κλίμακα επικρατούν τα συμφέροντα και υπάρχει μεγάλη κρίση αξιών.

Επειδή ο πολιτισμός συνδέεται άμεσα με την παιδεία θεωρούμε αυτό το εμπόριο πολιτιστικών αγαθών ότι παραβιάζει στο δικαίωμα της μόρφωσης στενών της πρόσβαση νέων ανθρώπων σε τέτοιου είδους έργα. Ιδιαίτερα μάλιστα όταν η παιδεία των άλλων λαών βασίζεται στην δική μας αρχαία πολιτιστική κληρονομιά. Παράλληλα θα περιμένω πιο δραστήρια παρέμβαση της UNESCO στον τομέα αυτό.

Πρέπει να γίνει συνείδηση όλων ότι ο ελληνικός λαός είναι ευαισθητοποιημένος σε θέματα που προσβάλλονται και θίγονται την εθνική του ταυτότητα και ότι όσες προσπάθειες και αν γίνουν από κάποια κέντρα για να μειωθεί η ακτοβολία του ελληνικού πολιτισμού δεν θα πετύχουν τους στόχους τους.

Εάν οι αγοραστές πράγματι αγαπάν τον ελληνικό πολιτισμό όπως θέλουν να δείξουν με την αγορά αυτών των έργων, τους δίνεται η ευκαιρία να το αποδείξουν έμπρακτα χαρίζοντας τα στο ελληνικό κράτος ώστε να επιστρέψουν στους αληθινούς κληρονόμους.